

Vapo Oy

Savotantie 7
82900 ILOMANTSI

Hakemus 8.10.2019

Perustamislupa

Vapo Oy (0174817-6) saa perustaa nestekaasulaitoksen Ilomantsissa sijaitsevalle tuotantolaitokselle.

Vapo Oy:n on perustettavan kohteen yhteydessä toimittava hakemuksessaan esitetyllä tavalla, ellei lupaehdoissa muuta määrätä, sekä noudatettava nestekaasun ja muiden vaarallisten kemikaalien turvallisesta käytöstä ja varastoinnista annettuja säännöksiä.

Käyttöönottotarkastus

Laitosta ei saa ottaa käyttöön ennen kuin hyväksytty tarkastuslaitos on tarkastanut sen ja tarkastusta koskeva pöytäkirja sekä selvitys tarkastuksella mahdollisesti havaittujen puutteiden korjaamisesta on lähetetty Tukesille (685/2015 30§). Toiminnanharjoittaja pyytää tarkastusta hyväksytyltä tarkastuslaitokselta. Tarkastuksessa käydään läpi laitoksen tekninen toteutus, toimintaperiaatteet ja johtamisjärjestelmät sekä todetaan, että toiminta on säännösten ja tämän päätöksen ehtojen mukaista (685/2015 31§).

Kohteen sijainti

Savotantie 7, 82900 Ilomantsi (kiinteistötunnus 146-406-97-1). Kohde ei sijaitse pohjavesialueella.

Kohteen kuvaus

Vapo Oy rakentaa Ilomantsissa sijaitsevan pellettitehtaan ja voimalaitoksen alueelle uuden aktiivihiiililaitoksen, jossa valmistetaan teknistä hiiltä. Aktiivihiihituotannon raaka-aineena käytetään turvepellettiä, joka valmistetaan Ilomantsin pellettitehtaalla. Myös muiden raaka-aineiden käyttö on mahdollista. Raaka-aine syötetään yhdistettyyn karbonaatti- ja aktivointiuniiniin. Uunissa syntyvät kaasut poltetaan uunissa ja jälkipolttokammiossa ennen lämmöntalteenottokattilaa, joka tuottaa höyryä prosessin ja pellettitehtaan tarpeisiin.

Nestekaasua käytetään aktivointiuniinin ja jälkipolttokammion käynnistykseen. Nestekaasulaitos koostuu maapeitteisestä nestekaasusäiliöstä (30 m³), sähkötoimisesta höyrytinkesuksesta (300 kg/h) ja putkistoista varusteineen. Nestekaasua käytetään jälkipolttokammiossa (600 kW) ja aktivointiuniinissa (2,6 MW). Nestekaasun lisäksi laitoksella varastoidaan kalsiumhydroksidia savukaasujen puhdistukseen, kevyttä polttoöljyä voimalaitoksen käynnistykseen ja kattilaveden käsittelyyn käytettävää suolahappoa ja natriumsulfaattia.

29.4.2020

1315/342/2019

Päätöstä koskeva toiminta

Vaarallisia kemikaaleja saa olla yhtiön tiloissa enintään seuraavat määrät:

Kemikaali	Luokitus	Määrä (t)
Nestekaasu	Flam. Gas 1, H220 H280	15 (30 m ³)
Kalsiumhydroksidi Ca(OH) ₂	Skin Irrit. 2, H315 Eye Dam. 1, H318 STOT SE 3, H335	110 (50 m ³)
Kevyt polttoöljy	Flam. Liq 3, H226 Acute Tox. 4, H332 Skin Irrit. 2, H315 Carc. 2, H351 STOT RE 2, H373 Asp. Tox. 1, H304 Aquatic Chronic 2, H411	21 (25 m ³)
Suolahappo 33 %	Skin Corr. 1B, H314 STOT SE 3, H335 Met.Corr.1, H290	0,002
Natriumbisulfaatti	Eye Dam.1, H318	0,002

Mainittujen kemikaalien lisäksi voidaan varastoida pieniä määriä (alle 100 kg) kunnossapidon tai muun toiminnan kannalta välttämättömiä vaaralliseksi luokiteltuja kemikaaleja.

Päätöksen ehdot

Ehtojen taustalla ovat toiminnanharjoittajan riskiarviossaan havaitsemat poikkeamat, säädösten vaatimukset sekä turvallisen toiminnan edellytykset. Ehdossa esitetyt lisätoimenpiteiden toteuttaminen on huomioitava suunnittelussa, käytössä ja ohjeistuksessa.

Toiminnan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1. Laitokselle laaditussa vaaranarvioinnissa (4.9.2019) ja muissa yhteyksissä esille tulleet turvallisuutta parantavat toimenpiteet toteutetaan. (L 390/2005 10§)
2. Vaarallisia kemikaalien käsittelyn tai varastoinnin yhteydessä tapahtuvat vuodot on pystyttävä hallitsemaan. Käsittely ja varastointi käsittää säiliöt ja niiden purku- ja tyhjennyspaikat sekä muut laitteistot ja putkistot. (VNa 856/2012 51-52 §)
3. Laitoksella on oltava asianmukaista torjuntakalustoa mahdollisen nestemäisten ja kiinteiden kemikaalien vuotojen nopeaa keräämistä ja ympäristöön leviämisen estämistä varten. (VNa 856/2012 73 §) Torjuntakaluston käyttöä tulee harjoitella.
4. Laitokselle nimetään käytönvalvoja, joka on suorittanut Tukesin järjestämän nestekaasun käytönvalvojan pätevyyskokeen hyväksytysti. (L 390/2005 29 §, VNa 685/2015 12 §)

29.4.2020

1315/342/2019

5. Laitoksella työskenteleville annetaan sellaista koulutusta, opastusta ja ohjausta, joita turvallinen toiminta ja toiminta poikkeamatilanteissa edellyttävät. (VNa 858/2012 16§).
6. Suoritetaan räjähdysvaarallisten tilojen luokitus ja laaditaan räjähdysuojausasiakirja koko laitoksen osalta. (L 390/2005 42 §, VNa 856/2012 65 §, 858/2015 18 §)
7. Räjähdysvaaralliseksi luokiteltuihin tiloihin asennettavat laitteet ja niiden asennukset ovat tilaluokitusvaatimusten mukaisia. Laitteiden soveltuvuus tilaan tulee käydä ilmi räjähdysuojausasiakirjassa olevasta laiteluettelosta. (VNa 858/2012 19 §)
8. Nestekaasusäiliö putkistot ja käyttölaitteistot maadoitetaan ja yhdistetään potentiaalintasaukseen. Maadoitusmittauspöytäkirja esitetään käyttöönottotarkastuksella. (VNa 858/2012 21 §)
9. Vaarallisten kemikaalien varastointiin ja käyttöön liittyvä dokumentaatio liitetään dokumentinhallintajärjestelmään.
10. Nestekaasun käyttölaitoksella ja siihen liittyvillä laitteistoilla sekä muiden vaarallisten kemikaalien varastointiin ja käyttöön liittyvillä laitteistoilla tulee olla laadittuna huolto- ja kunnossapitosuunnitelma. Laitokselle tehdyistä tarkastuksista ja testauksista on pidettävä kirjaa. (L 390/2005 12 §, VNa 858/2012 17 §, 856/2012 63 §).
11. Alueelle on asennettava tuulipussi tuulensuunnan havaitsemiseksi nestekaasuvedon varalta.
12. Toiminnanharjoittaja tiedottaa muille alueella toimiville toiminnanharjoittajille nestekaasun vaaroista ja aloittaa yhteistoiminnan muiden toiminnanharjoittajien kanssa onnettomuuksien ehkäisemiseksi. (685/2015 22§)
13. Sisäinen pelastussuunnitelma täydennetään pelastusviranomaisen lausunnon mukaisesti. Pelastussuunnitelma tulee tarkistaa vähintään kolmen vuoden välein. Päivitetty suunnitelma tulee toimittaa pelastuslaitokselle. Pelastussuunnitelman toimivuutta tulee harjoitella laadittavan suunnitelman mukaisesti. (VNa 685/2015 17 – 19 §)

Päätöksen perustelut

Hakemuksen mukainen nestekaasulaitos sijaitsee kiinteistön 146-406-97-1 alueella, jonka hakija Vapo Oy omistaa. Alue on merkitty Ilomantsin asemakaavassa merkinnällä T teollisuus- ja varastoalue.

Merkittävimmäksi onnettomuudeksi on arvioitu nestekaasusäiliön täytön aikana tapahtuva purkuletkun rikkoutuminen tai irtoaminen. Hakemuksessa on esitetty mallinnus ja laskelmat tällaisen onnettomuuden seurauksista. Mallinnuksen tulokset on otettu huomioon laitoksen sijoituksessa. Leviämismallinnuksen perusteella letkurikosta aiheutuva vuoto aiheuttaa 56 m etäisyydelle pieniä nestekaasupitoisuuksia (10 % LEL). Tämä alue ulottuu viereisen tontin piha-alueelle, jolla on varastointitoimintaa. Pitoisuudet ovat pieniä eivätkä estä suunnitelman mukaista sijoitusta. Vaikka suurta vaaraa ei synny on naapurien ja alueen muiden toimijoiden tiedottaminen nestekaasusta ja sen aiheuttamista vaaroista tärkeää. Tämä on

29.4.2020

1315/342/2019

huomioitu toiminnalle annetuissa ehdoissa. Tämän lisäksi sijoituksessa on huomioitu säiliöauton esteetön pääsyurkupaikalle.

Pelastusviranomaisen lausunnossa todetaan, että pelastuslaitoksella tulee olla kaksi lähestymisreittiä laitokselle ja niiden tulee olla esitettynä pelastuslaitokselle toimitettavassa aineistossa.

Asemakaavan, kiinteistöjen hallinnan ja onnettomuusmallinnuksen perusteella suunniteltu uuden säiliön ja siihen liittyvien laitteiden sijoittelu on hyväksyttävä ja täyttää Vna 858/2012 vaatimukset. Pelastuslaitoksen hyökkäysreittien osalta säädöstenmukaisuus varmistetaan huomioimalla asia tämän päätöksen ehdoissa.

Nestekaasun varastointiin ja käyttöön liittyvistä laitteista ja niiden käytöstä on tehty riskinarviointi. Tehdyn riskiarvion perusteella on todettu joitakin poikkeamia, jotka edellyttävät lisätoimenpiteitä. Nämä toimet tullaan toteuttamaan ennen laitoksen käyttöön ottoa.

Nestekaasuputkiston, nestekaasuhöyrystimen ja nestekaasusäiliön valinnassa on huomioitu tarvittavat säädösvaatimukset, joiden lisäksi käytetään soveltuvia standardeja. Hakemuksessa esitetyt laitteistojen turvallisuus järjestelmät ja merkinnät ovat sovellettavien säädösten mukaisia

Laitokselle laadittavien käyttö- ja huolto-ohjeen sekä huolto- ja kunnossapito-suunnitelman sisällysluettelot ovat asianmukaiset ja täyttävät Vna (858/2012) vaatimukset. Myös poikkeamatilanteiden varalle on laadittu toimenpide suunnitelma.

Nestekaasun lisäksi laitoksella varastoidaan hakemuksen mukaan 21 tonnia kevyttä polttoöljyä ja 50 m³ (110 tonnia) kalsiumhydroksidia sekä pieniä määriä kattilaveden käsittelyyn tarkoitettuja vaarallisia kemikaaleja. Päätöksen ehdoissa on huomioitu näiden kemikaalien turvallisen käytön ja varastoinnin kannalta oleelliset asiat.

Hakemuksessa mainittujen muiden vaarallisten kemikaalien määrä on niin pieni, että laitos on Vna(685/2015) 3 § mukaisesti nestekaasulaitos. Nestekaasulaitoksen käyttöönotto- ja määräaikaistarkastukset suorittaa hyväksytty tarkastuslaitos.

Lupahakemuksen käsittely

Tukes on vastaanottanut hakemuksen 8.10.2019 ja käsitellyt sen asetuksen 685/2015 8 §:n mukaisena laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia koskevana lupahakemuksena.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireilläolosta on kuulutettu Ilomantsin kunnan ilmoitustaululla 30.1.–1.3.2020 ja Tukesin internet-sivuilla. Kuulutuksesta ilmoitettiin Pogostan Sanomissa 30.1.2020. Hakemus on ollut nähtävillä Ilomantsin kunnanvirastossa ja Tukesin Tampereen toimipisteessä. Mielenpitoet hakemukseen on tullut toimittaa viimeistään 8.3.2020.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Tukes pyysi asiasta lausunnot Pohjois-Karjalan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) Ympäristö ja luonnonvarat osastolta, Pohjois-Karjalan pelastuslaitokselta ja Länsi- ja Itä-Suomen Aluehallintoviraston (AVI) työsuojeluosastolta

29.4.2020

1315/342/2019

27.1.2020. Tukes ottaa esitetyt lausunnot huomioon päätöksessään ja toiminnalle asetettavissa ehdoissa toimivaltansa puitteissa.

Pohjois-Karjalan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) Ympäristö ja luonnonvarat osasto ei lausunut asiasta.

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos esitti 27.2.2020 antamassaan lausunnossaan seuraavia asioita:

- Pelastuslaitoksella tulee olla laitokselle kaksi erillistä keskituulet huomioon otettavaa reittiä. Reitit eivät saa sijaita todennäköisimpien tuulensuuntien alapuolella. Nämä reitit tulee esittää karttapiirroksissa.
- Turvallisuuksuunnitelmassa on virheellinen pelastuslaitoksen osoite. Oikea osoite on Vepsänmäentie 4, 82900 Iломantsi
- Höyrystin keskuksen palotekniset rakenneratkaisut ja etäisyydet muita kohteita tulee esittää.

Itä-Suomen Aluehallintoviraston (AVI) työsuojeluosastolta esitti 31.1.2020 antamassaan lausunnossaan seuraavia asioita:

- Työnantajan tulee tehdä työntekijöiden turvallisuuden varmistamiseksi vaarojen selvittämistä ja arviointia työturvallisuuslain (738/2002) 10 §:n mukaisesti siten, että työntekijöiden turvallisuus voidaan varmistaa.
- Toiminnan suunnittelussa ja toiminnassa on lisäksi huomioitava kemiallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen (715/2001) mukaisesti myös kemiallisten tekijöiden aiheuttamista vaaroista työntekijöille siten, että emialliset riskit tunnistetaan ja arvioidaan myös työntekijöiden työskentelyn osalta.
- Arviointien perusteella työnantajan tulee huolehtia työturvallisuussäädösten mukaisesti ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä ja suojelutoimenpiteistä siten, että työturvallisuus varmistetaan kaikissa työvaiheissa.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei saatu muistutuksia eikä mielipiteitä.

Voimassaolo

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksestä veloitettava maksu

Päätösmaksu on 2387 €. Päätösmaksuun lisätään kuulemis-, ilmoitus- ja käsittelykulut. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle. (Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018))

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta Itä-Suomen hallinto-oikeudelta oheisen valitusosoituksen mukaisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

29.4.2020

1315/342/2019

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että tästä päätöksestä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Tukesilta kuuden kuukauden kuluessa maksun määrittämisestä. (Maksuperustelaki (150/1992) 11 b §)

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. (Kemikaaliturvallisuuslaki (390/2005) 126 §)

Sovelletut säännökset

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)

Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012)

Tarkastus

Toiminnanharjoittajan tulee pyytää tarkastusta hyväksytyltä tarkastuslaitokselta.

Allekirjoitus

Tämän päätöksen on ratkaissut ryhmäpäällikkö Leena Ahonen ylitarkastaja Matti Nissilän esittelystä.

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa erilliseltä allekirjoitussivulta allekirjoitusta klikkaamalla. Asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet

Valitusosoitus

29.4.2020

1315/342/2019

Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) 9–10 luvun mukaisesti.

Lisäksi päätöksestä toimitetaan yleistiedoksianto. Päätös on nähtävillä Tukesin internet-sivuilla. Tästä ilmoitetaan virallisessa lehdessä ja Pogostan Sanomissa. Lisäksi päätöksen antamisesta kuulutetaan Ilomantsin kunnan ilmoitustaululla.

Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet sekä viranomaisille, joille on asiasta sen käsittelyn aikana annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto taikka joille asiasta valtioneuvoston asetuksen (685/2015) 11 §:n mukaisesti tulee tiedottaa:

Pohjois-Karjalan ELY, Ympäristö ja luonnonvarat
Itä-Suomen AVI, Työsuojelu
Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

VALITUSOSOITUS

MITEN VALITUS TEHDÄÄN

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa pitää olla seuraavat asiat ja asiakirjat:

- hallinto-oikeus, jolle valitus osoitetaan (toimivaltainen hallinto-oikeus mainittu sivun alaosa)
- päätös, johon haetaan muutosta, liitteineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- muutokset, joita valittaja päätökseen vaatii, ja niiden perustelut
- valittajan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta
- valitusosoitus.

Valituksen voi laatia valittajan puolesta myös laillinen edustaja tai asiamies. Tällöin on ilmoitettava lisäksi laatijan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

MINKÄ AJAN KULUESSA VALITUS TEHDÄÄN

Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen nähtävillä oloa koskevan ilmoituksen julkaisemisesta Virallisessa lehdessä.
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

MITEN VALITUS TOIMITETAAN PERILLE

Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettäjä käyttäen. Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta lukuun ottamatta valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä, jotta valitus voidaan tutkia.

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

MINNE VALITETAAN

Muutosta haetaan alla mainitusta (x) hallinto-oikeudesta:

- Itä-Suomen hallinto-oikeus, PL 1744 (käyntiosoite Minna Canthin katu 64), 70101 Kuopio

